

Nr 27.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag om ändrad lydelse av 8 § i lagen den 17 oktober 1900 om straffregister; given Stockholms slott den 15 januari 1926.

Under åberopande av bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll vill Kungl. Maj:t härmed, jämlikt § 87 regeringsformen, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till lag om ändrad lydelse av 8 § i lagen den 17 oktober 1900 om straffregister.

GUSTAF.

Torsten Nothin.

Förslag

till

Lag

om ändrad lydelse av 8 § i lagen den 17 oktober 1900 (nr 82 s. 1) om straffregister.

Härigenom förordnas, att 8 § i lagen den 17 oktober 1900 om straffregister, sådant detta lagrum lyder enligt lagen den 6 juni 1924 (nr 209), skall i nedan angivna delar erhålla följande ändrade lydelse:

8 §.

1 mom. Fullständigt utdrag av registret skall meddelas, då framställning därom göres av domstol, Konungens befallningshavande eller allmän åklagare eller av annan myndighet, vilken enligt lag äger förordna om häktning, eller av riksdagens justitieombudsman eller dess militieombudsman. Till annan myndighet än nu är sagt, så ock till enskild, vars rätt må vara beroende på annan upplysning ur registret än som framgår av i 2 mom. eller 3 mom. omförmält registerutdrag, skall fullständigt registerutdrag lämnas, där Konungen för särskilt fall därtill givit tillstånd.

2 mom. Utdrag av — — — eller förmån.

Sådant utdrag — — — innehålla upplysning.

3 mom. Utdrag av registret, innehållande bevis därom att viss person ej förekommer i straffregistret, må på begäran av denne meddelas, där han med intyg av myndighet, som i 2 mom. sista stycket sägs, styrker att hans rätt kan vara beroende av sådant bevis.

4 mom. Därjämte skola till statistiska centralbyrån meddelas för den officiella statistiken erforderliga utdrag ur straffregistret. I sådant utdrag må icke upplysning meddelas om namnen på dem uppgifterna avse.

Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 11 december 1925.

N ä r v a r a n d e:

Statsministern SANDLER, statsråden OLSSON, NOTHIN, SVENSSON, HANSSON, SCHLYTER, LARSSON, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON.

Chefen för justitiedepartementet, statsrådet Nothin, anför:

»I underdånig skrivelse, dagtecknad den 19 november 1925, har fängvårdsstyrelsen anförts, så vitt nu är i fråga:

Enligt lagen den 17 oktober 1900 om straffregister, sådan den numera lyder, skola ur registret lämnas utdrag av två olika slag, nämligen dels enligt 8 § 1 mom. s. k. fullständiga utdrag, innehållande upplysning om allt som i fråga om en viss person förekommer i registret, och dels enligt 8 § 2 mom. utdrag, innehållande upplysning, huruvida en viss person blivit dömd till förlust av medborgerligt förtroende eller påföljd enligt 2 kap. 19 § strafflagen eller ställts under framtiden för brott, som kan medföra sistnämnda påföljd, samt, om så är fallet, när och av vilken domstol utslaget meddelats m. m. Fullständigt utdrag skall lämnas på begäran av domstol, Konungens befallningshavande eller allmän åklagare m. fl. myndigheter, men får icke lämnas till andra än de särskilt angivna myndigheterna eller till enskilda utan att Konungen för särskilt fall därtill givit tillstånd. Utdrag av det slag, som nämnes i 8 § 2 mom., skola lämnas till myndigheter ävensom andra, som utöva allmän befattning, varmed är förenad skyldighet att pröva, huruvida någon är utestängd från viss behörighet, rättighet eller förmån. Sådant utdrag skall ock meddelas enskild, vilken med intyg av Konungens befallningshavande eller underrätt eller häradshövding eller borgmästare styrker, att hans rätt kan vara beroende därav, att utredning av honom förebringas i avseende å omständighet, varom sådant utdrag skall innehålla upplysning.

Sistnämnda slag av utdrag medgävos först genom lagändring den 24 maj 1918 i samband med förbud att i prästbetyg, som utlämnas till enskilde eller utomstående, införa meddelande angående frejd. Avsikten var, att straffregisterutdragen enligt 8 § 2 mom. skulle i nämnda del ersätta de tidigare prästbetygen eller de s. k. 'frejdbetygen', men endast i sådana fall, då upplysning om en persons frejd verkligen vore nödvändig. I avseende härå anfördes i det betänkande, som av sakkunnige för utredning av vissa till strafflagstiftningen hörande frågor avgavs den 30 september 1915 beträffande borttagande ur lagstiftningen av straffpåföljden förlust av medborgerligt förtroende, att enskilds rätt kunde vara beroende av utredning därom, att han eller annan ej är underkastad omförmälta straffpåföljd, t. ex. då det gäller utfående av pension eller att få 'okänd eller främmande' hörd såsom vittne. Likaså kunde den en-

skildes rätt vara beroende av utredning, att annan vore underkastad sådan straffpåföljd, t. ex. för jävande av skiljeman.

Vid tiden för den nya bestämmelsens införande var den tvivelsutan tillräcklig för då föreliggande behov. Under senare år har emellertid för en hel del personer framträtt ett legitimt behov att kunna förete bevis ej endast därom, att de åtnjuta 'frejd' utan även därom att de i övrigt äro oförvitliga. Detta är särskilt fallet beträffande personer, som vilja utverka åt sig medgivande att utvandra till eller uppehålla sig i vissa länder såsom Schweiz, Franska Kongo, Nordamerikas förenta stater och Argentina. Någon annan möjlighet att bevisa oförvitligheten än genom utdrag av straffregistret torde icke finnas. Också inkomma esomoftast framställningar till registret om bevis i sådant hänseende. På grund av de ovannämnda bestämmelserna i straffregisterlagen hava dylika framställningar kunnat tillmötesgås allenast i vad avser åtnjuten frejd — nämligen genom utdrag, utvisande, att personen i fråga icke 'blivit dömd till förlust av medborgerligt förtroende eller påföljd enligt 2 kap. 19 § strafflagen eller ställts under framtiden för brott, som kan medföra sistnämnda påföljd.' Det har icke ansetts och torde icke vara med lagen överensstämmande att utan Konungens särskilda medgivande från registret utfärdas intyg av vidsträcktare innebörd, även om utdraget skulle vara av helt negativ art och endast innehålla, att personen ej förekommer i registret.

Enligt ovannämnda sakkunnigas mening kunde en allmän rätt till registrets anlåtande medföra fara, att registerutdragen kunde komma att helt träda i de gamla frejdbetygens ställe. Styrelsen inser till fullo denna fara, i det att småningom från arbetsgivares med fleras sida lätt kunde bliva en vana att fordra rent straffregisterutdrag för en persons antagande i arbete eller tjänst. Men om kravet å myndighets intyg om behovet av straffregisterutdrag bibehålles, torde icke den nyssnämnda faran ökas därför, att registerutdraget finge innehålla den upplysningen, att personen i fråga alls ej förekomme i registret, likasom nu får intygas, att han ej saknar sin frejd. Visserligen innehåller ej registret anteckning om varje lagöverträdelse, vartill en person kan hava gjort sig skyldig. Där meddelas dock fullständig uppgift, huruvida en person ådömts frihetsstraff eller för snatteri böter eller om han dömts villkorligt m. m., således om alla straffdomar av huvudsaklig betydelse. Genom straffregisterutdrag, utvisande, att personen icke blivit sålunda dömd, tillgodoses i allmänhet behovet för den enskilde.

Straffregistrets arbete skulle icke ökas genom tillåtelsen för enskild person att på grund av myndighets intyg utfå dylikt utdrag.

Styrelsen hemställer således, huruvida till 8 § 2 mom. i lagen om straffregister bör läggas ungefär följande bestämmelse att infogas sist i sagda moment:

På begäran av enskild må, om han icke i registret förekommer, till bevis därom utdrag av registret meddelas honom, där han med intyg av myndighet, som säges i föregående punkt, styrker, att hans rätt kan vara beroende av dylikt bevis.

Departementschefen.

I anslutning till vad fångvårdsstyrelsen anfört finner jag intet vara att erinra mot att för det fall och under de villkor, styrelsen angivit, straffregisterutdrag tillhandahålles enskild person, för vilken sådant utdrag kan vara av betydelse för styrkande av någon hans rätt. Huvudsakligen har härutinnan åberopats ett behov för personer, vilka önska uppehålla sig eller inflytta i vissa främmande länder, att med ett officiellt intyg kunna ådagalägga sin oförvitlighet. Visserligen kan härvid anmärkas, att, på sätt ock fångvårdsstyrelsen erinrat, full-

ständig frihet från ådömt straff icke kan styrkas med utdrag av straffregistret och att fördenskull ett dylikt utdrag tilläventyrs skulle kunna hava en i någon mån vilseledande verkan, då det användes i nämnda speciella syfte. På vederbörlig myndighet i det främmande landet lärer emellertid få ankomma att kräva den utredning angående straffregistrets innehåll, som i förekommande fall må anses erforderlig.

Jag finner mig alltså kunna tillstyrka, att i straffregisterlagen införes en bestämmelse av det innehåll, fångvårdsstyrelsen förordat, och har jag i enlighet härmed låtit inom justitiedepartementet upprätta förslag till *lag om ändrad lydelse av 8 § 2 mom. i lagen den 17 oktober 1900 (nr 82 s. 1) om straffregister.*»

Föredraganden uppläser härefter berörda förslag, av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar, samt hemställer, att lagrådets yttrande över förslaget måtte för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamål inhämtas genom utdrag av protokollet.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet.
Oskar Adelsöhn.

Bilaga.

Förslag
till
Lag

om ändrad lydelse av 8 § 2 mom. i lagen den 17 oktober 1900 (nr 82 s. 1) om straffregister.

Härigenom förordnas, att 8 § 2 mom. i lagen den 17 oktober 1900 om straffregister, sådant detta moment lyder enligt lagen den 6 juni 1924 (nr 209), skall i nedan angiven del erhålla följande ändrade lydelse:

Utdrag — — — förmån.

Sådant — — — upplysning.

På begäran av enskild må till bevis därom, att han icke förekommer i straffregistret, meddelas utdrag av registret, där sökanden med intyg av myndighet, som i nästföregående stycke sägs, styrker, att hans rätt kan vara beroende av sådant bevis.

Utdrag av protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd den 8 januari 1926.

Närvarande:

justitierådet SVEDELIUS,
regeringsrådet PALMGREN,
justitierådet CHRISTIANSSON,
justitierådet HÖGSTEDT.

Enligt lagrådet tillhandakommet utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 11 december 1925, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets yttrande skulle för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamål inhämtas över upprättat förslag till *lag om ändrad lydelse av 8 § 2 mom. i lagen den 17 oktober 1900 (nr 82 s. 1) om straffregister*.

Förslaget, som finnes bilagt detta protokoll, hade inför lagrådet föredragits av hovrättsrådet Erik Gustaf Herman Siljeström.

Lagrådet yttrade:

Mot förslaget är i sak intet att erinra. Däremot synes beträffande platsen för det föreslagna nya stadgandet en ändring vara att förorda. Det utdrag av straffregistret, som enligt detta stadgande skulle kunna meddelas, skiljer sig med avseende å såväl innehåll som ändamål från sådant utdrag, som i 2 mom. nu omförmäles. Stadgandets infogande i nämnda moment är emellertid ägnat att ingiva den uppfattningen, att det nya utdraget allenast utgör ett särskilt slag av det förut där behandlade. Då så icke är fallet, torde till vinnande av bättre överskådlighet det nya stadgandet böra upptagas i ett särskilt moment, som lämpligen kunde erhålla sin plats mellan 2 mom. och nuvarande 3 mom. I sammanhang härmed synes stadgandet böra i viss mån omredigeras, och kunde därvid åt detsamma givas ungefär den avfattningen, att utdrag av registret, innehållande bevis därom, att viss person ej förekommer i straffregistret, på begäran av denne må meddelas, där han med intyg av myndighet, som i 2 mom. sista stycket sägs, styrker, att hans rätt kan vara beroende av sådant bevis.

Den sålunda förordade ändringen skulle tydligen medföra, att i 1 mom. måste inryckas en hänvisning även till nu föreslagna 3 mom. samt att nuvarande 3 mom. erhöles beteckningen 4 mom., medan däremot 2 mom. bleve oberört. Härav skulle ock följa viss ändring i förslagets rubrik och ingress.

Ur protokollet:
A. F. Stenkula.

Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 15 januari 1926.

N ä r v a r a n d e:

Statsministern SANDLER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden OLSSON, NOTHIN, SVENSSON, HANSSON, LINDERS, SCHLYTER, LARSSON, WIGFORSS MÖLLER, LEVINSON.

Chefen för justitiedepartementet, statsrådet Nothin, anmäler lagrådets den 8 i denna månad avgivna utlåtande över det den 11 december 1925 till lagrådet remitterade förslaget till lag om ändrad lydelse av 8 § 2 mom. i lagen den 17 oktober 1900 (nr 82 s. 1) om straffregister.

Med förmälan att förslaget underkastats redaktionell omarbetning i enlighet med vad lagrådet tillstyrkt och därvid erhållit rubriken förslag till lag om ändrad lydelse av 8 § i lagen den 17 oktober 1900 (nr 82 s. 1) om straffregister, hemställer föredraganden, att det sålunda omarbetade förslaget måtte genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
Oskar Adelsohn.